

Llengua i Ús

Revista Tècnica de Política Lingüística

58

1r
SEMESTRE
2016

ISSN: 2013-052X
<http://gencat.cat/llengua/liu>

Experiències

2.2

«En català, també és de llei», una campanya per impulsar el català a la justícia

«En català, també és de llei», ua campanya entà impulsar eth catalan ena justícia

«En català, també és de llei», una campaña para impulsar el catalán en la justicia

«En català, també és de llei» (It's legal in Catalan too) is a campaign to promote the use of Catalan in the courts

Olga Calatayud Aguilar
Direcció General de Política Lingüística

Citació recomanada:
CALATAYUD AGUILAR, Olga. «En català, també és de llei», una campanya per impulsar el català a la justícia». *Llengua i Ús: Revista Tècnica de Política Lingüística* [en línia] [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística], núm. 58 (1r semestre 2016), p. X-Y. <<http://www.raco.cat/index.php/LlenguaUs/article/view/311746/401824>>

El català *Llengua*
per a tothom

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

«En català, també és de llei», una campanya per impulsar el català a la justícia

Disponibilitat lingüística, operadors jurídics, formació, dret, drets lingüístics, Administració de justícia

L'article explica quina és la finalitat d'impulsar una campanya de foment de l'ús del català en el món del dret i en el marc de la justícia, de quins elements es compon i com s'ha difós per arribar als seus destinataris, que són, en definitiva, tots els usuaris dels serveis relacionats amb la justícia i amb els anomenats operadors jurídics, és a dir, advocats, procuradors, notaris, registradors, graduats socials.

«En català, també és de llei», ua campanya entà impulsar eth catalan ena justícia

Disponibilitat lingüística, operadors jurídics, formació, dret, drets lingüístics, Administració de justícia

Er article conde quina ei era tòca d'impulsar ua campanya de foment der emplec deth catalan en mon deth dret e en marc dera justícia, de quini elements se compause e com s'ei difonut entà arribar entàs sòns destinataris, que son, en definitiva, toti es usatgèrs des servicis restacadi damb era justícia e damb es nomenatadi operadors juridics, ei a díder, advocats, procuraires, notaris, enregistraires, graduats sociaus.

«En català, també és de llei», una campaña para impulsar el catalán en la justicia

El artículo explica cuál es la finalidad de impulsar una campaña de fomento del uso del catalán en el mundo del derecho y en el marco de la justicia, de qué elementos se compone y cómo se ha difundido para llegar a sus destinatarios, que son, en definitiva, todos los usuarios de los servicios relacionados con la justicia y con los llamados operadores jurídicos, es decir, abogados, procuradores, notarios, registradores y graduados sociales.

Disponibilidad lingüística, operadores jurídicos, formación, derecho, derechos lingüísticos, Administración de justicia

«En català, també és de llei» (It's legal in Catalan too) is a campaign to promote the use of Catalan in the courts

The paper explains the purpose of running a campaign to promote the use of Catalan in the world of law and within the framework of justice, what it consists of and how it has been disseminated to reach its recipients who are, ultimately, all users of justice services and legal practitioners, i.e. lawyers, court representatives, notaries, registrars and labour relations experts.

Language availability, legal practitioners, training, law, language rights, justice administration

Introducció

Expliquem a l'article les darreres accions per fomentar el català a la justícia que s'han concretat, entre altres accions, en una campanya que es diu «En català, també és de llei». Es tracta d'una campanya de sensibilització adreçada als ciutadans i a tots els operadors que forma part de les iniciatives que han impulsat el Departament de Justícia i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Els operadors jurídics són agents molts diversos, tant per grau d'intervenció en la relació amb la justícia, com per l'especificitat de la feina que desenvolupen que pot ser de tramitació, d'elaboració de documents (denúncies, testaments, inscripcions), d'intervencions orals o per escrit en algun punt d'un procés judicial (declaracions, lectura de documents, explicació de peritatges, preguntes a les parts), etc. Tots aquests agents i els ciutadans tenen un paper fonamental en el procés de fer del català una llengua d'ús normal en el context de la justícia, perquè és en aquesta relació que es produeixen disfuncions i que es manifesta la dificultat per a un ús habitual de la llengua catalana.

Situació del català a la justícia

És una realitat que demostren any rere any les dades estadístiques, que l'ús del català a l'Administració de justícia és escàs i a més a més decreix. També mostren que la distància entre l'ús del català al carrer i l'ús al món de la justícia es fa molt evident en la documentació (escrita) que es produeix. Segons la memòria del Tribunal Superior de Justícia del 2014, un 12,3 % de tràmits i un 12,2 % de sentències es van fer en català.

Aquestes dades, però, no recullen tota la realitat perquè només fan visible una part de tota la producció oral i escrita que forma part de la relació dels agents i ciutadans amb el món de la justícia. Així, abans que es dicti una sentència,

s'ha produït molta documentació (escrita i oral) i els detalls de la manera com s'ha produït tot aquest procés (declaracions orals, documentació al·legada, peritatges, actes escrits no resolutoris, converses etc.) no queden exhaustivament recollits a les estadístiques lingüístiques.

Darrere aquesta documentació hi ha les persones que la produeixen. A Catalunya exerceixen uns 810 jutges, 25.750 advocats, 905 procuradors, 153 registradors, 2.360 graduats socials i hi ha 405 notaries. A més a més, milers d'estudiants cursen disciplines relacionades amb la justícia (graus i màsters de dret, criminologia, ciències polítiques i de l'Administració, cicle de gestió administrativa, etc.).

Es tracta, per tant, d'un nombre de persones importantíssim, i això ha modulats la forma de difondre la campanya «En català, també és de llei». D'una banda s'ha volgut arribar a un públic general (a tota la ciutadana) i de l'altra s'ha seleccionat un públic més concret, que té una implicació més directa. Alhora s'ha pensat en uns destinataris concrets com a col·laboradors en la difusió de la campanya.

Acció del Govern sobre el català a la justícia

L'objectiu general de la campanya és impulsar l'ús del català al món de la justícia. Els objectius concrets són:

- Garantir el dret d'opció lingüística dels ciutadans de Catalunya.
- Fomentar que el català sigui llengua d'ús habitual a l'Administració de justícia, als registres públics, notaries, despatxos de procuradors, d'advocats i de graduats socials.
- Fixar les bases legals per al reconeixement oficial dels coneixements en llenguatge jurídic català.

- Augmentar el coneixement en llengua catalana i en llenguatge jurídic català dels professionals del sector i dels futurs professionals.
- Millorar la qualitat lingüística de les comunicacions professionals.
- Incrementar la disponibilitat de la terminologia jurídica.
- Aprofundir en el coneixement sobre drets lingüístics dels professionals del sector i dels futurs professionals.
- Fer el seguiment de l'aplicació del marc legal per afavorir l'ús del català a l'Administració de justícia. De manera especial, de l'aplicació del plurilingüisme establert per la Constitució i la normativa estatal.

Els destinataris de les accions lligades a aquests objectius són els següents:

- Jutges, magistrats, fiscals, lletrats de l'Administració de justícia (abans anomenats secretaris judicials), encarregats del Registre Civil, personal al servei de l'Administració de justícia, i les institucions que en regeixen l'activitat administrativa.
- Advocats, procuradors, notaris, registradors i graduats socials, i les seves institucions col·legials.
- Serveis jurídics de les administracions públiques que es relacionen amb l'Administració de justícia.
- Facultats de dret, professors i alumnes dels estudis de l'àmbit del dret.

Pla d'actuació

El maig de 2015 es va signar un acord de col·laboració entre l'Administració de la Generalitat de Catalunya, per mitjà dels departaments de Cultura i Justícia, i les institucions representatives dels col·lectius professionals de l'àmbit jurídic, per fomentar l'ús del català, com a continuació dels acords que s'han signat els darrers anys amb

el Consell de l'Advocacia de Catalunya, el Consell dels Il·lustres Col·legis de Procuradors dels Tribunals de Catalunya, el Col·legi de Notaris de Catalunya, el Deganat dels Registradors de la Propietat, Mercantils i de Béns Mobles de Catalunya i l'Il·lustre Consell de Col·legis de Graduats Socials.

Aquest acord permet desenvolupar plans d'acció per fomentar l'ús del català al sector i millorar la competència lingüística dels professionals, per tal que assoleixin el ple coneixement del català i que el català esdevingui llengua d'ús normal en les seves comunicacions.

La formació en llengua catalana i en llenguatge jurídic que s'ha adreçat als professionals ha estat presencial i a distància amb tutoria per a advocats, procuradors, registradors, notaris i graduats socials, i també per al personal de l'Administració de justícia. La formació en llengua catalana i el curs de llenguatge jurídic s'han canalitzat mitjançant cursos a mida a la plataforma d'aprenentatge Aula Mestra, que forma part del projecte Parla.cat, que impulsa el Govern de Catalunya mitjançant la Direcció General de Política Lingüística.

L'any 2015, 866 persones es van inscriure a cursos de llengua catalana i llenguatge jurídic adreçat a personal de l'Administració de justícia. 360 professionals s'han inscrit a cursos de llengua catalana i llenguatge jurídic en el mateix període, com a resultat de l'acord de col·laboració esmentat abans.

Pel que fa a l'acreditació de coneixements de llenguatge jurídic, el Govern impulsa el certificat de coneixement de llenguatge jurídic en català mitjançant el decret aprovat a l'acord de Govern de 30.12.2014 que ha de permetre garantir els drets lingüístics dels ciutadans, tal com estableix l'article 102 de l'Estatut, i fomentar el coneixement del llenguatge jurídic en català entre els col·lectius professionals de l'àmbit de la justícia.

Aquest decret ha estat impulsat pels departaments de Justícia i de Cultura, i estableix i regula els requisits necessaris per obtenir el certificat J, que expedirà la Direcció General de Política Lingüística i el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. El certificat J permetrà redactar textos en català adequats al contingut i a l'estructura convencional de cada document i usar adequadament i correctament els recursos lingüístics tenint en compte el llenguatge jurídic.

Pel que fa a l'elaboració i difusió de materials que ajudin a treballar en català en l'àmbit del dret, es promou la difusió de recursos i serveis per a la qualitat lingüística com ara el Lexcat (normativa estatal en català en línia), el Cercaterm i el Justiterm (terminologia), el traductor automàtic en línia, l'Optimot, l'Optimot/Dret i models de documents. El 2015 es va constituir el Comitè Terminològic de Dret, que s'ocupa d'estudiar necessitats terminològiques no resoltes de temàtica jurídica.

Per donar un impuls a la difusió conjunta de totes aquestes iniciatives, es va considerar la necessitat de fer una campanya específica que convidés a usar al català a la justícia, i que es presentés al destinatari amb un disseny modern i un estil positiu, neutre i adaptable als diversos àmbits.

«En català, també és de llei»

En el marc de la campanya que expliquem en aquest article s'articulen diverses accions, encaminades a un objectiu comú que és impulsar l'ús del català en el món de la justícia. Formen part de la campanya «En català, també és de llei» els materials editats per difondre entre els diferents destinataris, un nou espai web per a professionals de l'àmbit jurídic en el portal Llengua catalana, www.gencat.cat/llengua/justicia.

La pàgina web <http://www.gencat.cat/llengua/justicia> conté tota la documentació que s'ha generat: els vídeos, el

bàner, els documents editats en format pdf, enllaços amb pàgines interessants, agenda d'activitats relacionades amb el dret, l'exposició itinerant i el calendari d'itinerància.

Els tres vídeos que es troben a la pàgina web recullen tretze testimonis reals (de set magistrats, tres advocats, un procurador, un graduat social i un notari) que diuen unes frases relacionades amb la justícia en l'àmbit en què desenvolupen la seva feina (la Ciutat de la Justícia de Barcelona, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, despatxos professionals). Aquests vídeos es van encarregar a l'empresa Imagina, que es va ocupar de la producció i el contacte amb les persones que hi apareixen.

Pel que fa als materials editats, s'han elaborat a partir de necessitats detectades. Així l'opuscle és l'element que té més contingut argumentatiu i explica, de manera sintètica, quines idees o dubtes pot tenir un ciutadà en la seva relació en català amb la justícia.

Aquestes idees o dubtes s'han elaborat en forma d'afirmacions, cadascuna amb una breu explicació. Són les següents:

- En català, els documents són vàlids
- La justícia està preparada per treballar en català
- Pots declarar en català
- Tu ets el client, digues a l'advocat que et representi en català
- Tu tries la llengua, la llei t'empara
- Els registres, també en català
- Els documents públics, els pots demanar en català

Es van elaborar també materials més visuals que ajudin a difondre el mateix missatge. Són: un cartell DIN A-5 i un cartell DIN A-3 que reproduïxen els títols que componen l'opuscle i la imatge gràfica de la campanya, un adhesiu amb el lema de la campanya i una exposició que es compon de 6 banderoles.

Imatge 1: Aspecte del cartell i el full de mà de la campanya

Una de les fites de la campanya és aconseguir un efecte multiplicador: que altres organismes en facin també difusió, per tal que arribi al nombre més gran possible de persones.

Per facilitar aquesta difusió es va dissenyar un bànder de la campanya, que ha estat un element redistribuït per diverses institucions i mitjans. Entre altres, han fet difusió de la campanya «En català, també és de llei»: el CICAC, els col·legi d'advocats de Reus, de Tarragona, de Sabadell i de Girona; la Diputació de Barcelona; *Nació Digital*, *Diari de Girona*, *Tot Sant Cugat*, *El Punt Avui*, *Ara*; WICCC; Ausia euskaraz; Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, etc.

Imatge 2: Fotografia de les sis banderoles que componen l'exposició itinerant

Diversos diaris (*El Periódico*, el diari *Ara*, *El Punt-Avui*) han publicat monogràfics sobre la situació de l'ús del català a la justícia i mitjans audiovisuals com 8TV i TV3 van emetre un anunci amb la reproducció del vídeo que conté diversos testimonis i informació de la campanya.

Difusió de la campanya

La difusió de la campanya s'ha fet de dues maneres: una universal a través de la pàgina web i una adreçada a destinataris concrets, bàsicament dels col·legis i col·legiats de l'àmbit del dret i les persones vinculades amb les universitats que imparteixen disciplines relacionades amb el dret (estudiants, professors, serveis lingüístics).

La difusió sectorial s'ha fet a:

- Col·legis professionals, amb una tramesa als presidents dels col·legis d'advocats, de procuradors, de notaris, de graduats socials i registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles de tot Catalunya. Aquesta tramesa s'emmarca en la relació de col·laboració manifestada amb la signatura d'un acord marc entre la Generalitat (mitjançant els departaments de Cultura i Justícia) i els cinc col·legis.

- Servei lingüístic del Consell de Col·legis d'Advocats, que s'ocupa que hi hagi materials de la campanya disponibles en actes que organitzen o en què col·laboren (3a Fira de l'Advocacia, I Congrés de Mediació de l'Advocacia).
- Departament de Justícia, que ha fet arribar els materials a funcionaris de l'Administració de justícia i persones que reben formació al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.
- Serveis lingüístics universitaris, a través de la Secretaria d'Universitats, de les universitats que imparteixen estudis de dret: Universitat Abat Oliba, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Barcelona, Universitat de Lleida, Universitat Internacional de Catalunya, Universitat Oberta de Catalunya, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat Ramon Llull, Universitat de Girona, Universitat de Vic, Universitat Rovira i Virgili.
- Centres de formació que imparteixen matèries jurídiques (preparació d'oposicions, ensenyament professional).
- Institucions que defensen o vetllen pels drets dels ciutadans: síndics, associacions de consumidors.
- Consorci per a la Normalització Lingüística.

Dificultats persistents, perspectives de futur

A diferència d'altres àmbits en què l'acció de dinamització de l'ús del català ha tingut efectes visibles i persistents, en el món de la justícia les accions no han tingut resultats tan positius i les dificultats es manifesten al llarg del temps.

Diversos factors impedeixen aquesta normalitat en l'ús del català: l'ús habitual i majoritari del castellà, les pressions implícites o explícites que rep l'ús del català malgrat la protecció legal de què gaudeix (al·legació d'indefensió per desconeixement d'una de les parts, dubtes en el ciutadà mateix), la falta d'exigència d'un nivell de coneixement de

català a les persones que treballen a l'Administració de justícia, la mobilitat del personal que treballa als jutjats a Catalunya que provoca que els coneixements adquirits en llengua catalana no tinguin un efecte visible, etc.

Tots aquests factors formen part de la situació del català a la justícia i a tots de manera concreta i en conjunt caldrà fer atenció per tal de modificar-los si cal perquè es produeixin canvis consistents i l'ús del català assoleixi els nivells que té en altres àmbits de la vida quotidiana de les persones que viuen a Catalunya. Els esforços esmerçats fins ara i la voluntat d'aconseguir-ho han de fer que aquesta sigui una fita assolible en un futur no massa llunyà.

Bibliografia

ARISA ARISA, Alcía; FERNÁNDEZ PI, Rosa Maria. «Aula Mestra, la formació flexible del projecte Parla.cat». *Llengua i Ús: Revista Tècnica de Política Lingüística* [en línia] [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística], núm. 57 (2n semestre 2015), p. 14-22. <<http://www.raco.cat/index.php/LlenguaUs/article/view/300730>> [Consulta: 10 maig 2016].

DEPARTAMENT DE JUSTÍCIA. *Manual de bones pràctiques lingüístiques* [en línia]. <http://administraciojusticia.gencat.cat/ca/secions_tematiques/usos_linguistics> [Consulta: 10 maig 2016].

CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL. *Memòria del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 2014* [en línia]. <<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Tribunales-Superiores-de-Justicia/TSJ-Cataluna/Actividad-del-TSJ-Cataluna/Memoria-Judicial/Memoria-del-Tribunal-Superior-de-Justicia-de-Catalunya-2014>> [Consulta: 10 maig 2016].

IDESCAT

<http://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=752>
<http://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=1022>